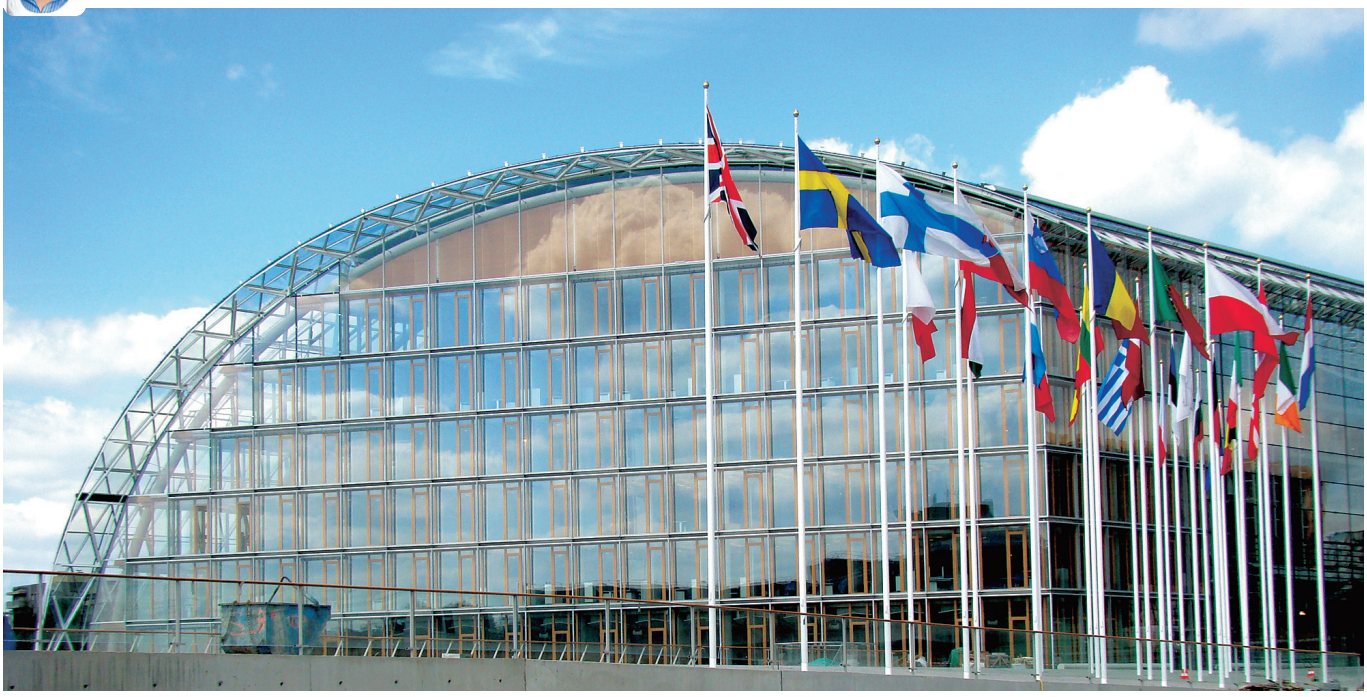

Hazırlayan: Tuğçe ERSAN *(Uzman Yardımcısı)*
TOBB AB Proje Geliştirme ve İzleme Müdürlüğü

AVRUPA YATIRIM BANKASI ve TÜRKİYE

Avrupa Yatırım Bankası (AYB / European Investment Bank), 1958'de Roma Antlaşması ile Avrupa Birliği'nin uzun vadeli kredi bankası olarak kurulmuştur. Banka, kamu ve özel sektör kuruluşlarına üstlendikleri sağlam yatırımlar için uzun vadeli finansman sunarak AB politikası olan hedefleri desteklemektedir.

AYB ekonomik açıdan kalıcı olan projeleri uygun şartlarda finanse eden, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Banka'nın sahibi 27 AB üye ülkesidir. Fransa, Almanya, İtalya ve Birleşik Krallık % 16,2 pay sahibiyken, bu ülkeleri % 9'un üzerindeki hissesiyle İspanya takip etmektedir.

AYB'nin sermayesi üye ülkelerin katkıları ile oluşturulmuş olup, her ülkenin katkı payı, ekonomisinin Birlik içerisindeki ağırlığı ile doğru orantıdadır. Üye ülkeler tarafından sağlanan bu destek, AYB'nin uluslararası sermaye piyasalarındaki kredi notunu en yüksek seviyeye (AAA) çıkartmış ve Banka'nın dünyanın önde gelen kredi kuruluşlarından birisi haline gelmesini sağlamıştır.

Avrupa Yatırım Bankası'nın öncelikli hedefi Avrupa Birliği'nin dengeli gelişimine katkıda bulunmaktır. Banka, Avrupa Birliği haricinde de Birliğin, üye olmayan ülkelere yönelik işbirliği politikasının hayata geçirilmesine yardımcı olmakta; Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkelerinde, Akdeniz havzasında, Orta ve Doğu Avrupa'da, Latin Amerika'da ve Asya'da faaliyette bulunmaktadır.

AYB kuruluşundan bu yana AB üyesi, adayı ve ortağı olan ülkelerde projeleri desteklemek için 698 milyar Euro'nun üzerinde finansman sağlamıştır.

AVRUPA YATIRIM BANKASI KREDİLERİ

AYB proje maliyetlerinin % 50'sine kadar olan kısmını finanse etmektedir. Krediler, projelerin büyüklüğüne göre doğrudan krediler ve global krediler/KOBİ'ler için AYB kredileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Doğrudan Krediler: Toplam yatırım tutarı 25 milyon Euro'nun üzerindeki projelerin finansmanı için kullandırılmaktadır. Doğrudan kredilerden kamu ve özel sektör kuruluşları, altyapı, enerji, çevre, sağlık, eğitim, Ar-Ge, sanayi ve hizmet sektörlerindeki projelerinin finansmanı için yararlanabilmektedir. Vadeler sanayi projeleri için genel olarak 5-12 yıl arası, altyapı ve enerji projeleri için ise 12-25 yıl arası değişmektedir.

Banka sabit ve dalgalı faiz oranları ile finansal esneklik sağlayan farklı yapılar sunmaktadır. Gözden geçirilebilir sabit oranlar, sabit orandan dalgalıya ve dalgalıdan sabit orana gibi yapılar da bu seçeneklerin arasındadır. Krediler Euro, ABD Doları, İsviçre Frangı, Japon Yeni, Türk Lirası ve AB aday ülke para birimlerinde kullandırılmaktadır.

Geri ödemeler genellikle eşit yıllık veya altı aylık taksitler şeklinde yapılmaktadır. Anapara geri ödemesiz süreleri de içerecek şekilde şekillendirilmiş geri öde-

me koşulları da oluşturulabilmektedir. Krediler projenin yapısına ve kredi alanın niteliğine bağlı olarak teminat gerektirmektedir.

Global Krediler/KOBİ'ler için AYB Kredileri: Yatırım maliyeti 25 milyon Euro'nun altındaki projeler için kullandırılmaktadır. Bu projeler için kredi hatları tesis edilmekte, krediler bölgede bulunan AYB çalışma ortağı veya aracı bir banka tarafından verilmektedir. AYB'nin işbirliği yaptığı bankalar kredileri genellikle yerel yönetimlere ve KOBİ'lere kullandırmaktadır.

Aracı bankalar AYB'den aldıkları fonları her bir projeyi değerlendirerek riski bizzat üstlenerek kullandırmaktadırlar. Bu yüzden bu krediler için doğrudan aracı bankalara başvurulmalıdır.

DİĞER HİZMETLER

AYB, kredi hizmetlerinin yanı sıra teknik destek, kredi garantisi, risk sermayesi ve mikrofinans hizmetleri de sunmaktadır. Banka bünyesinde çalışan uzman ekonomist ve mühendisler projelere teknik destek sağlamaktadır. Teknik destek kapsamında mevzuat çalışmaları, fizibilite raporları ve proje yönetim birimleri gibi hizmetler sunulmaktadır.

Risk sermayesi hizmeti ise Avrupa Yatırım Fonu kanalıyla gerçekleştirilmektedir.

AVRUPA YATIRIM BANKASI PROJE DÖNGÜSÜ

Kredi başvurusu: 25 milyon Euro'nun altındaki projeler ülkelerindeki AYB aracı kurumlarına başvururken, bu miktarın üzerindeki projeler için doğrudan kredi kullanmak üzere AYB'nin Lüksemburg'taki genel merkezine veya ülkedeki AYB ofisine başvurulmalıdır. Türkiye için başvuru noktaları genel merkezdeki Güney Doğu Avrupa Bölümü veya İstanbul ve Ankara'da bulunan AYB Türkiye Ofisleridir.

Değerlendirme: Başvurusu gerçekleştirilen projeler AB ekonomik politika hedeflerine uygunluğu ve genel kalitesi bakımından değerlendirilir. Projelerin kalitesi teknik sağlamlık, proje sahibinin teknik çözümleri uygulamadaki yeterliliği, riskler, riskleri azaltmak için alınan önlemler, çevresel etki, piyasa ve talep durumu, yatırım maliyeti ve karlılık gibi kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir.

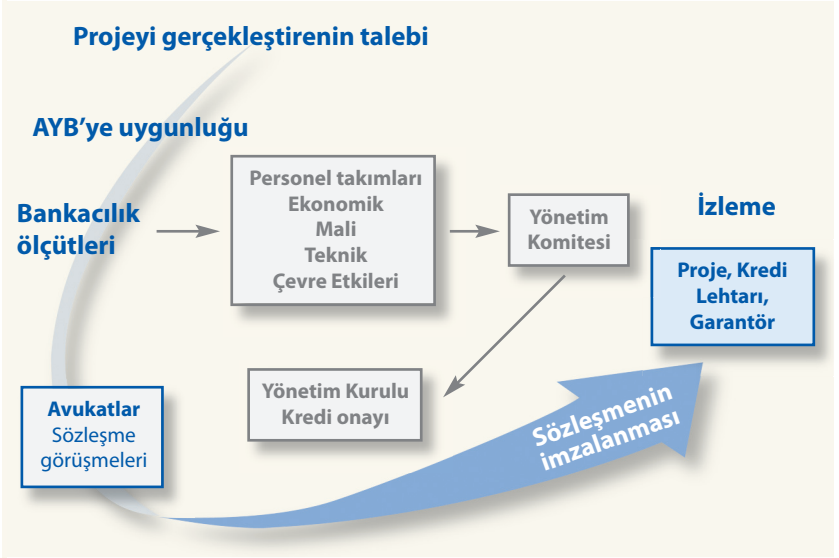
Yönetim Komitesi Onayı: Operasyon takımı projeleri AYB'nin yürütme organı olan Yönetim Komitesi'nin onayına sunar.

Yönetim Kurulu İncelemesi: AYB Başkanı ve operasyon takımı projeyi üye devletlerden her birinin ve Avrupa Komisyonu'nun temsilcisinden oluşan Yönetim Kurulu'na sunar.

AYB'nin **Desteklediği** Sektörler

- Enerji üretimi, taşınması, depolanması ve dağıtımı (elektrik, petrol, gaz, rüzgar ve güneş dahil yenilenebilir enerji)
- Enerji verimliliği
- Sanayi
- Bilişim teknolojisi ve medya
- Altyapı (belediye ve çevre altyapıları dahil)
- İmalat
- Araştırma ve yenilik
- Hizmetler
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ'ler)
- Turizm
- Telekomünikasyon
- Taşımacılık (taşımacılık altyapısı, demiryolu araçları, otobüsler, metrolar vs. dahil)

Mali Sözleşme: Proje Yönetim Kurulu tarafından da onaylandıktan sonra mali sözleşme imzalanır. Bu sözleşmede Banka'nın kararında temel teşkil eden ve değerlendirme esnasında incelenen tüm unsurlar yer alır. Sözleşme ek olarak teknik şartname ve gerekli teknik, ekonomik ve çevresel koşulları da içerir.

Kredinin Kullandırılması: Kullandırma ve geri ödeme koşulları üzerinde anlaşma sağlandıktan sonra fonlar müşterinin hesabına havale edilir. Finanse edildikten sonra projeler düzenli olarak izlenmektedir.

TÜRKİYE'DE AVRUPA YATIRIM BANKASI

Avrupa Yatırım Bankası 1965'ten beri Türkiye'nin önde gelen yatırımlarına katkıda

bulunmuştur. 1965-2010 arası Türkiye'de finanse edilen proje sayısı 189, imzalanan finansman miktarı toplam 14 milyar 719 milyon 185 bin 492 Euro'dur. Bu tutarın 8,3 milyar Euro'luk kısmı 2004-2008 yılları arasında sağlanmıştır.

Grafikte de görülebileceği üzere her yıl artan taahhüt miktarı, AYB'nin AB ile entegrasyona doğru ilerleyen Türkiye'nin ekonomik gelişimini desteklemekteki kararlılığını yansıtmaktadır.

AYB şu ana kadar Türkiye'de, aracı bankalarla gerçekleştirdiği 47 farklı kredi programının yanı sıra İstanbul Metrosu, Marmaray Projesi, Osmaniye Rüzgâr Santrali, Şişecam Bursa Yenişehir Cam Kompleksi, Eskişehir Hafif Raylı Sistemi, İstanbul Deprem Risklerini Azaltma Projesi, Bursa Atık Su Arıtma Tesisi, Ankara-İstanbul Karayolu, TÜBİTAK Bilim ve Araştırma Teşvik Programı gibi pek çok önemli projenin finansmanına katkıda bulunmuştur.

Yandaki grafikte AYB'nin 2004-2008 yılları arasında Türkiye'de desteklediği projelerin sektörlere göre dağılımı görülebilir.

AYB, Türkiye'nin katılım sürecinde ilerleme kaydetmesini desteklemek amacıyla faaliyetlerini öncelikli olarak aşağıdaki sektörlere yoğunlaştırmaktadır:

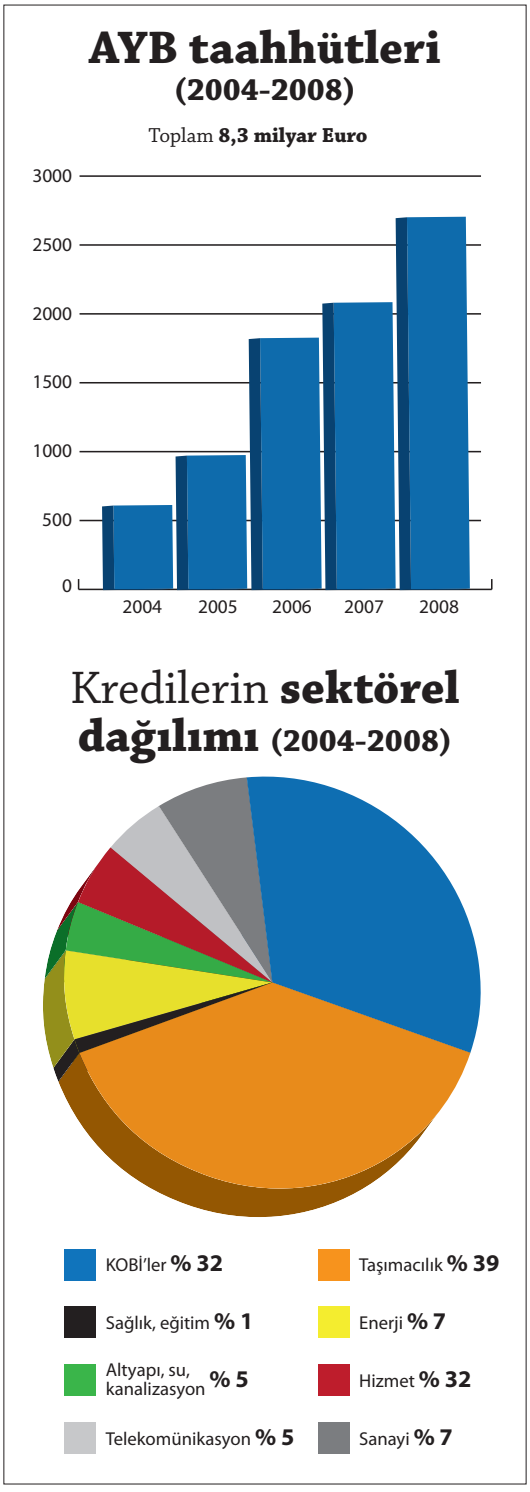
Kurumsal Sektör: Bankanın sunduğu finansal araç yelpazesinin genişletilmesi ve yerel para birimi bazında kredi sağlanması suretiyle hem yabancı hem de yerli özel sektör şirketlerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Başta fikir aşamasındaki yatırım projeleri olmak üzere doğrudan yabancı yatırımlara büyük öncelik verilmekte, özellikle az gelişmiş bölgelerin gelişmesine yardımcı olacak veya sınır ötesi ticaret ile bölgesel entegrasyonu canlandıracak projeler gözetilmektedir.

Altyapı Sektörü: AYB, karayolu ve demiryolu yapımının yanı sıra hava ve deniz limanlarına yönelik kamu yatırımlarının finansmanına da katkıda bulunmaktadır. Banka ayrıca belediyelere ve belediyelerin sahip olduğu şirketlere, özellikle şehir içi taşımacılık, su ve atık yönetimi, bölgesel ısıtma dâhil çevre altyapısı için finansman sağlamaktadır.

Enerji Sektörü: Banka, kamu ve özel sektör kuruluşlarının enerji üretimi, taşımacılık ve dağıtım alanları ile yenilenebilir enerji ve enerjinin verimliliğine yönelik yatırımlarının finansmanına da katkıda bulunmaktadır.

KOBİ'ler: AYB, tüm ülkede ortak çalıştığı çok sayıda banka aracılığıyla KOBİ'lere uzun vadeli ve düşük faizli krediler sağlamaktadır.

Bknz: *http://www.eib.org*

AVRUPA YATIRIM FONU

Avrupa Yatırım Fonu (AYF) 1994 yılında AB'nin KOBİ finansmanı üzerinde uzmanlaşmış mali kuruluşu olarak kurulmuştur. 2000 yılında Avrupa Yatırım Bankası'nın hisselerin çoğunluğunu satın almasıyla AYB Grubu'na katılan kuruluşun hisse dağılımı şöyledir:

- 232 milyar Euro'nun üzerindeki sermaye payıyla AYB hisselerin % 61,4'üne sahiptir,
- Avrupa Komisyonu'nun payı % 30,2'dir,
- Geri kalan % 8,4'lük pay ise 31 banka ve finansal kuruluşa aittir. 2006 yılından itibaren Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası (TSKB) da AYF'nin hissedarlarındandır.

AYF'nin temel görevi finansman bulma becerilerini artırarak KOBİ'lere destek olmaktır. AYF bu desteği risk sermayesi ve teminat sağlama yoluyla vererek Avrupa Yatırım Bankası'nın hizmet yelpazesini tamamlamaktadır. AYF, KOBİ'lerin finansal risklerini üstlenerek iki amaca hizmet etmektedir:

- Avrupa Birliği politikalarının uygulanmasına destek olmak,
- Hissedarlarına uygun düzeylerde kar sağlamak.

AVRUPA YATIRIM FONU HİZMETLERİ

Avrupa Yatırım Fonu, KOBİ finansmanını geliştirmeyi amaçlayarak ve piyasa boşluklarını hedef alarak kamu ve özel sektör aracı kuruluşlara çok çeşitli hizmetler sunmaktadır. AYF'nin hizmet yelpazesi temel olarak üçe ayrılır: Sermaye hizmetleri, Kredi garantisi/Kontrgaranti hizmetleri ve Mikrofinans hizmetleri.

Sermaye Hizmetleri: AYF, teknoloji transferi yapıları

AYB Kredilerinin Türkiye'deki **Finansal Aracı Kurumları**

- Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası
- Türkiye Vakıflar Bankası
- Türkiye Kalkınma Bankası
- Türkiye Halk Bankası
- Türkiye İş Bankası
- Türk Eximbank
- Denizbank AŞ.
- Deniz Finansal Kiralama
- Akbank
- Finansbank
- Fortis Bank A.Ş.
- Yapı ve Kredi Bankası
- Garanti Bank
- Garanti Leasing
- EFG Tekfenbank
- EFG Finansal Kiralama AŞ.

veya fonlarına ve risk sermayesi şirketlerine ve fonlarına yatırım yapar. Bu yatırımlarda kendi portföyünü çeşitlendirme ve kâr getirecek yatırımlar gerçekleştirmenin yanı sıra AB'deki teknoloji ve inovasyon girişimlerini desteklemeyi amaçlar.

Garanti Hizmetleri: Bankalar, kiralama şirketleri, garanti fonları, karşılıklı garanti kurumları ve KOBİ'lere finansman sağlayan çeşitli finans kuruluşlarla işbirliği içinde KOBİ'lerin hizmetine sunulmaktadır.

Mikrofinans Hizmetleri: Mikro ölçekli işletmelere ve serbest meslek sahibi olmak isteyip de geleneksel bankacılık hizmetlerine erişimi olmayan kişilere yönelik 25 bin Euro'nun altında mikro kredilerden oluşmaktadır.

>> Marmaray Projesi

>> Osmangazi Rüzgâr Santrali

>> Eskişehir Hafif Raylı Sistem

AVRUPA YATIRIM FONU VE TÜRKİYE

AYF 2007 yılından itibaren, bağımsız olarak yönetilen iki fona yatırım yaparak Türkiye'deki girişim sermayesi sektörünün gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Bu fonlar Actera Partners ve Türk Özel Sermaye Fonu'dur:

Actera Partners: 2007 yılında AYF, Türkiye'de çeşitli sektörlerde büyüme sermayesi ve şirket alımlarına odaklanan Actera Partners ile 44 milyon Euro'luk bir anlaşma imzalayarak yeni oluşan yüksek kaliteli bir takımı destekleyen bu fonun önemli bir parçası haline gelmiştir.

Türk Özel Sermaye Fonu II: AYF yine 2007 yılında, Türkiye'de yüksek büyüme kaydeden sektörlerdeki sanayi liderlerinin büyüme ve yenileme sermayesine odaklanan Türk Özel Sermaye Fonu II ile 10 milyon Euro'luk bir anlaşma imzalamıştır. Türk Girişim Ortakları (Turkven) tarafından yönetilen fon Türkiye'deki en eski ve en başarılı özel sermaye şirketlerinden biridir.

İstanbul Girişim Sermayesi İnisiyatifi (İVCİ): İVCİ, tamamen AYB danışmanlığı altındaki fonlardan ve ortak yatırım fonlarından oluşan Türkiye'ye tahsis edilmiş bir fondur. İVCİ yatırımcıları KOSGEB, TTGV, Türkiye Kalkınma Bankası, Garanti Bankası, Yunanistan Merkez Bankası ve AYF'dir.

İVCİ'nin başlıca amacı, Türk kurumsal yatırımcıların ilk dalgası için bir platform sağlamanın yanı sıra, Türkiye'de girişim sermayesinin gelişmesi için bir katalizör rolü oynamaktır. AYF, İVCİ aracılığıyla varlık sınıfı hakkında bilgi paylaşımını sağlama açısından aktif bir rol üstlenmektedir.

AYF ayrıca 2004 yılında Kredi Garanti Fonu (KGF) ile 9.4 milyon Euro'luk bir taahhüt imzalamıştır. Bu taahhüt, Avrupa Komisyonu'nun çok yıllık programına istinaden bir kontrgarantiyi şarta bağlamaktadır.

Bknz: http://www.eif.org